

Notat

MILJØMINISTERIET

Miljøstyrelsen

Kemikalier
J.nr. MST-620-00047
Ref. AE/kirst
Den 18. december 2008

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til kommissionsbeslutning om ændring af Rådets direktiv 76/769/EØF 2008/0033 (COD) om begrænsning af markedsføring og anvendelse af organiske tinforbindelser.

RESUMÉ

Kommissionen har den 8. december 2008 sendt forslag om ændring af direktiv 76/769/EØF til medlemsstaterne.

Der er identificeret en sundhedsmæssig risiko ved brug af visse organiske tinforbindelser. For at begrænse denne risiko foreslås indførelse af anvendelsesbegrænsninger for 4 organiske tinforbindelser. Der foreslås et forbud mod tributyltin forbindelser (TBT) og triphenyltin forbindelser (TPT) gældende fra 1. juli 2010. Dibutyltin (DBT) forbydes i kemiske produkter og artikler fra 1. januar 2012, der gives dog en række undtagelser for specifikke anvendelsesområde frem til 1. januar 2015. Endelig forbydes dioctyltin (DOT) fra 1. januar 2012 i en række forbrugerprodukter.

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU. Det skønnes, at forslaget kun vil få meget begrænsede økonomiske eller administrative konsekvenser for danske virksomheder eller myndigheder.

1. Status

Kommissionen sendte den 8. december 2008 ovennævnte forslag til kommissionsbeslutning til medlemsstaterne med frist for afgivelse af stemme den 7. januar 2009.

Da organiske tinforbindelser allerede er reguleret i direktiv 76/769/EØF er forslaget fremsat som en teknisk tilpasning direktivets bilag 1 i henhold til artikel 2a og skal vedtages med kvalificeret flertal efter forskriftsprocedure med kontrol.

2. Formål og indhold

Forslaget indeholder et forbud mod tributyltin (TBT) og triphenyltin (TPT) gældende fra 1. juli 2010. Dibutyltin (DBT) forbydes i kemiske produkter og artikler fra 1. januar 2012, dog med række undtagelser for specifikke anvendelsesområde frem til 1. januar 2015. Endelig forbydes dioctyltin (DOT) fra 1. januar 2012 i en række forbrugerprodukter.

Risikovurderinger har vist, at forbrugernes udsættelse for organiske tinforbindelser kan føre til en overskridelse af den tolerable daglige indtagelse (TDI) og dermed medføre en sundhedsrisiko for forbrugerne. Ligeledes har nogle organiske tinforbindelser uønskede effekter i miljøet.

Organiske tinforbindelser anvendes fortrinsvist som stabilisatorer i PVC og som katalysator, f.eks. i forskellige typer af silikone produkter (fugemasser mm). Derudover har tri-substituerede organiske

tinforbindelser, TBT og TPT, tidligere været anvendt som biocid i bl.a. antifoulingmidler til skibe. Denne brug er allerede forbudt i EU i dag, men der kan stadig ske import af artikler fra ikke-EU lande, som kan være antibakterielt behandlet med produkter, der indeholder organiske tinforbindelser.

Brugen af organiske tinforbindelser kan således lede til en potentiel høj eksponering af forbrugerne fra almindelige forbrugerprodukter.

Formålet med at indføre anvendelsesbegrænsning på fællesskabsplan er således at beskytte forbrugeres sundhed. Der er lavet en identifikation hvilke forbrugerprodukter de organiske tinforbindelser findes i og i hvilken grad de giver anledning til eksponering af forbrugerne. Ved vurderingen af risiko er ligeledes taget højde for de enkelte forbindelsers potens i forhold til sundhedsmæssige påvirkninger.

På denne baggrund forslås:

1. Forbud mod brug af **TBT og TPT forbindelser** i artikler i koncentrationer større end eller lig 0,1 % fra 1. juli 2010. Ligeledes må produkter med indhold af TBT og TPT på over 0,1 % ikke markedsføres efter 1. juli 2010, med mindre disse artikler allerede er i brug før denne dato.
2. Forbud mod brug af **DBT forbindelser** i kemiske produkter og artikler til private i koncentrationer større end 0,1 % fra 1. januar 2012. Kemiske produkter og artikler med indhold af DBT på over 0,1 % må ligeledes ikke markedsføres efter 1. januar 2012, med mindre de allerede er i brug i EU før denne dato.
En række produkter og artikler er dog undtaget fra forbuddet i 2 indtil 1. januar 2015:
 - en- og to-komponent stuetemperaturs vulkaniserende fugemasser og lime (RTV-1 og RTV-2 fugemasser)
 - malinger og overfladebehandlingsprodukter indeholdende DBT som katalysor, som anvendes på andre artikler
 - profiler af blød PVC
 - tekstil til udendørs brug som er coated med PVC indeholdende DBT som stabilisator
 - udendørs tagrender, nedløbsrør og rørstykker samt afdækningsmateriale til tage og facader.Ligeledes er undtaget materialer og artikler som er reguleret under direktiv om fødevareremballage (forordning 1935/2004)
3. Forbud mod brug af **DOT forbindelser** i følgende artikler markedsført til eller anvendt af private i koncentrationer større end 0,1 % fra 1. januar 2012:
 - Tekstil beregnet til at komme i kontakt med huden
 - Handsker
 - Fodtøj eller dele af fodtøj beregnet til at komme i kontakt med huden
 - Overdækning af gulve og vægge
 - Småbørnsartikler
 - Hygiejneprodukter til kvinder
 - Bleer
 - To-komponent stuetemperatur vulkaniseret støbemasse (RTV-2 støbemasse)Ovenstående artikler med indhold af BDT på over 0,1 % må ligeledes ikke markedsføres efter 1. januar 2012, med mindre de allerede er i brug i EU før denne dato.

3. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget, da der er tale om teknisk tilpasning efter forskriftsprocedure med kontrol, hvorefter Europa-parlamentet først modtager forslaget, når medlemsstatskomiteen har udtalt sig.

4. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Retsgrundlaget for forslaget er traktatens artikel 95. Kommissionen har valgt Rådets direktiv 76/769/EØF om begrænsning af markedsføring og anvendelse af visse farlige stoffer og præparater, som det mest egnede instrument til at beskytte det indre marked, skabe harmoniserede regler og samtidig sikre et højt beskyttelsesniveau for mennesker og miljø. Man har med Rådets direktiv 76/769/EØF forsøgt at etablere harmoniserede regler for hele EU og undgå divergerende nationale lovgivninger, der kan skabe hindringer for samhandelen inden for Fællesskabet. Kommissionen anfører, at indførelsen af en begrænsning for hvordan organiske tinforbindelser bringes i omsætning og anvendes i henhold til direktiv 76/769/EØF anbefales som den bedst egnede strategi til at begrænse risikoen for brugerne. Det er således i overensstemmelse med traktatens artikel 95, stk. 3. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering.

Kommissionen anfører i forhold til proportionalitetsprincippet, at de foranstaltninger, der foreslås i nærværende beslutning, er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, i betragtning af de samlede omkostninger og fordele for alle anvendelseskategorier i forhold til det endelige mål om at forbedre beskyttelsen af menneskers sundhed.

5. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Direktiv 76/769/EØF vil blive ophævet den 1. juni 2009 ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om REACH. De ændringer, der skal foretages af bilag 1 til direktiv 76/769/EØF ved dette forslag, vil finde sted pr. den 1. juni 2009, og vil derfor blive indført i bilag XVII til REACH-forordningen. Ændringen vil derved gælde umiddelbart, og skal derfor ikke, som normalt ved ændring af et direktiv, implementeres ved en bekendtgørelse. Derfor skal der formentlig ikke foretages ændringer i dansk lovgivning som følge af ændringen.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Konsekvenser for erhvervslivet:

Reguleringen af TBT og TPT vurderes ikke at medføre omkostninger for det danske erhvervsliv, da brugen allerede er forbudt via biociddirektivet.

Ligeledes er industrien allerede i gang med at udfase brugen af DOT og DBT i forbrugerprodukter. Der er for nogle produkttyper givet en længere overgangsfase før forbud træder i kraft, og de økonomiske omkostninger for industrien vurderes at være meget begrænsede, da egnede alternativer er tilgængelige.

Administrative konsekvenser:

Regioner og kommuner

Forslaget vurderes ikke at få økonomiske eller administrative konsekvenser for regioner og kommuner, hverken direkte eller afledte, da forslaget er rettet mod andre sektorer.

Staten

Forslaget forventes ikke at få betydende økonomiske konsekvenser for staten. De nye regler skal håndhæves af Miljøstyrelsen, der fører kontrol med kemikalielovgivningen. Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion prioriterer hvert år, hvilke af de forskellige bekendtgørelser og regler, der skal føres kontrol med.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vurderes samlet set, at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i EU, da der på nuværende tidspunkt kun er begrænset regulering for organiske tinforbindelser

6. Høring

Notat om forslaget har været sendt i høring i miljøspecialudvalget.

LO bemærker, at man kan støtte, at forbudsdatoen for TBT og TPT er 1. juli 2010. I forhold til DOT-forbindelserne finder LO, at forbudsdatoen også burde være 1. juli 2010 i stedet for 1. januar 2012. Fsva. DBT-forbindelserne finder LO, at overgangsfristen kun bør gælde frem til 2012, og at forbuddene ikke alene bør gælde forbrugerne, men også de professionelle.

Danske Havne forslaget, og ser gerne at al brug af organiske tinforbindelser indstilles snarest – også i forhold til de produkter, hvor tidsfristen er forlænget til 2015.

Danske Maritime bemærker, at man intet har at indvende mod et forbud mod DBT til privat brug, men at stoffet bruges som katalysator i maling til industri og på skibe, og der vil det være meget vanskeligt at undvære.

7. Forhandlingssituationen

Forslaget har været diskuteret i Kommissionens arbejdsgruppe under direktiv 76/769/EØF. Organiske tinforbindelser har været diskuteret i arbejdsgruppen i EU i flere år. Der har været uenighed mellem industrien og medlemsstaterne om nødvendigheden, omfanget og formen af restriktionerne. Ligeledes har industrien udtrykt ønske om en overgangsperiode, således at de teknisk kan tilpasse sig kravene om substitution.

Danmark har, støttet af blandt andet Sverige, kæmpet for at få et generelt forbud for både TBT, TPT, DBT og DOT med undtagelsesmuligheder hvor nødvendigt. I forhold til DOT har risikovurderingen dog ikke berettiget et generelt forbud på baggrund af eksponeringen og potensen i forhold til risiko for forbrugerne. Derfor er der for DOT forhandlet et forbud mod de anvendelser, der har vist at udgøre en risiko. For DBT er givet en række undtagelser fra det generelle forbud, hvor der på nuværende tidspunkt ikke findes egnede alternativer. Danmark, og andre, har kæmpet for at lægge pres på at finde egnede alternativer, og undtagelserne er i forslaget gjort tidsbegrænsede.

8. Regeringens holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkomment, da Danmark i Kommissionens arbejdsgruppe har presset på for at få yderligere regulering af de organiske tinforbindelser.

Det er regeringens opfattelse, at der er fundet et fornuftigt kompromis mellem behovet for regulering af organiske tinforbindelser og behovet for på nogle produktområder at have den fornødne tid til at udvikle alternativer. Regeringen kan derfor støtte forslaget i dets nuværende form.